



בסיעתא דטימיא

שיעור שבועי

הגאון הגדול

רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

פרשת קרח | 573

ב"א בסיון תשפ"ב

ניתן לשמוע בקו ישיר: 03-6171004

www.kolhalashon.com

גישה ישירה לשיעור במערכת קול הלשון

בלי לחפש ולדפדף בין השיעורים במערכת.
מתקשרים לקו קול הלשון במספרים הרגילים והישירים,
מקישים מיד כוכבית * סולמית #
ואחריו את מספר השיעור 33423111 ולסיום סולמית #

פרשת קרח תשפ"ב

שיעור הגר"י זילברשטיין שליט"א ב"בית הכנסת המרכזי רמת אלחנץ"

לע"נ צדוק צאלח בן עובדיה ז"ל
לע"נ אברהם יצחק בן אליעזר מנחם ושרה ז"ל



ערב טוב לחבריי היקרים והאהובים, נועם ה' עליכם.

לגרום סכסוך במשיכתה כדי למול ביום השימיני

שיאלה :

מעשה שהיה: לראובן נולד בן למזל טוב במשקל נמוך (2,200 ק"ג), חמיו שהוא מוהל מומחה, הודיע לראובן מאחר והבן נולד במשקל נמוך, לכן אי אפשר למולו עד שיגיע למשקל הרצוי. ראובן סיפר זאת לרבו שגם הוא מוהל מומחה, ואמר לו: "אני שמעתי מגדולי הדור וגם ממוהלים נכבדים, שבמשקל כזה אפשר למולו לכתחילה".

שואל ראובן: "אני סומך על רבי, וגם אני התייעצתי עם מוהלים מוסמכים ואמרו לי שאני יכול למולו ביום השמיני, אך אם אמול ביום השמיני, חמי מאד יכעס עלי: א. שעברנו על דעתו. ב. שלא לקחנו אותו כמוהל. ומי יודע איך יתפתח הסכסוך הזה. אולי גם כל השלום בית שלי יופר בגלל זה. מה אעשה, האם כדברי חמי, ואז, לדברי מו"ר ועוד מוהלים, אני מפסיד מצות עשה של מילה ביום השמיני. או שמא אמול ביום השמיני, והקב"ה יעזור שלא יתפתח סכסוך ?

תשובה :

אם ראובן סומך על רבו, ועושה כל מעשיו על פיו הרי חייב למולו ביום השמיני, והקב"ה יעזור לו שלא יתפתח סכסוך, אבל אם הסכסוך כבר פרץ, ואשתו (אם הילד) תכעס עליו, והיה משלם חומש נכסיו להימלט מהריב יתכן שהוא פטור מלמולו ביום השמיני, כיון שאצלו זה יותר מחומש נכסיו. כעין זה כתב ב'אבני נזר' [יו"ד סימן שכ"א]: שנשאל, מה הדין בילד שנולד צולע על רגלו, והרופאים אומרים שרפואתו היא, לשים רגליו בגבס מיד. אולם אם יניחו את הגבס, לא יוכלו למולו ביום השמיני. אם נרצה למולו ביום

'צדיק כתמר יפרח' סופי תיבות 'קרח'

האר"י הק' אומר: 'צדיק כתמר יפרח' סופי תיבות 'קרח'. קרח ראה שסופו לצאת ממנו צדיקים כשמואל, אבל הוא טעה שלא צריך להסתכל על הסוף אלא על ההווה ולכן הוא נכשל.

ולכאורה יש לכך כמה דוגמאות, שיש להסתכל על ההווה ולא על העתיד:

א. לצום בצום גדליה, אע"פ שאח"כ לא יוכל לצום ביום הכיפורים.

מבואר ב'שדי חמד' [מערכת יוה"כ סימן א' אות י']: מי שברור לו שאם יתענה בצום גדליה, יזיק לו צום יום הכיפורים ויסתכן ויצטרך לאכול, דעת רוב הפוסקים שבכל זאת יתענה בצום גדליה, כיוון שהמצוה דרבנן זמנה עתה, ואין לדחותה - כדי שלא לבטל מצות עינוי ביום הכיפורים; מפני שאז יהיה אנוס, ואין לעבור כעת על איסור דרבנן בכדי שיקיים לאחר זמן מצוה דאורייתא.

ב. למול בערב יוה"כ"פ, כשאחר כך לא יוכל לצום ביום הכפורים.

שאלה דומה נשאל מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, לגבי עולה חדש, שהיה צריך למול, ובא בערב יום הכיפורים ושאל: האם לקיים את הברית עכשיו - ואז יצטרך לאכול ביום הכיפורים, או שמא עדיף לדחות את הברית לאחר יום הכיפורים כדי שיוכל לצום. השיב מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל: ימול בערב יו"כ, אף על פי שיצטרך לחלל עליו את יום הכיפורים. זאת משום, שעכשיו מוטלת עליו המצוה למול, ולא צריכים להתחשב בזה שיצטרך אחר כך לאכול.

שמאי והלל שהיא לשם שמים, וכל אחד כבודו במקומו מונח.

מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל הסכים לזה, ואמר: שהפגיעה באשה אינה סיבה לבטל עבור זה מצוה דאורייתא של מילה ביום השמיני. ולעצם הוויכוח בין המוהלים, אמר הגרי"ש אלישיב זצ"ל, שילד בריא השוקל 2200 ק"ג צריך למולו ביום השמיני.



להיבנס לחשי קטטה, ולזלזל בשיבועת חבירו, בגלל כבוד השיבת

סיאלה :

ראובן בא לתחנת מוניות במוצאי שבת, מיד לאחר צאת השבת, כדי לנסוע למחוז חפצו. ראה לפניו שורת מוניות עם נהגים, וביקש לנסוע עם נהג חובש כיפה, שידע שהוא שומר שבת, ולא הגיע לתחנה לפני יציאת השבת. אמר לו הסדרן, אינך יכול לנסוע עמו, כי יש כאן תור של נהגים הקודמים לו. אמר לו האיש, אינני יכול לנסוע עם נהג שחילל את השבת והגיע לתחנה כאן מבעוד יום, ולכן אסע רק עם נהג זה, שברור לי שלא חילל את השבת כדי להגיע לפה. החל ויכוח סוער, והנהגים כעסו מאד על ראובן. הסדרן ניסה להרגיע את הרוחות וקם ואמר לנהגים: "אני נשבע לכם שראובן ייסע רק עם הנהג שבא ראשון. יש לדון: האם חייב ראובן לנסוע עם הנהג הזה כדי להציל את הסדרן משבועת שווא, אף שהראשון חלל שבת בבואו לתחנה? והאם עשה ראובן כדין בזה שנכנס לקטטה?"

תשובה :

כתב הרמ"א [סימן א' ס"א]: "ולא יתבייש מבני אדם המלעיגים עליו בעבודת הש"י". הוסיף המשנ"ב [סק"ה] בשם הב"י: "ועכ"פ לא יתקוטט עמהם, מפני שמדת העזות מגונה מאד, ואין ראוי להשתמש ממנה כלל אפילו בעבודת הש"י, כי יקנה קנין בנפשו להיות עז אפילו שלא במקום עבודתו יתברך". ובביאור הלכה כתב: "דע דהב"י לא איירי כי אם במצוה שהוא עושה לעצמו, ובני אדם מלעיגים עליו, אז בוודאי... לא יתקוטט עמהם. אבל אם הוא עומד במקום שיש אפיקורסים המתקוממים על התורה... ופתח בשלום ולא

השמיני, לא נוכל להניחו בגבס. האם מותר לבטל מצות מילה ביום השמיני, למען רפואת רגלו, או לא? וכתב שני טעמים להתיר: א. מאחר וכל אדם היה מוכן לוותר על יותר מחומש נכסיו, כדי שלא יהיה צולע, א"כ אין אדם חייב להישאר צולע כדי לקיים מצות עשה. ב. כיון שקודם יום השמיני עדיין לא התחייב במילה, אם כן מותר לעשות את הניתוח ואח"כ יהיה אנוס. וכתב, שהנפקא מינה בין הטעמים, שלטעם השני, ביום השמיני יהיה אסור לגבסו.

ולכאורה לטעם הראשון מותר גם בענייננו להמתין עד שיעלה קצת במשקל, ובפרט שמרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל סובר שעל מילה ביום השמיני אין צריך להוציא חומש נכסיו, ועוד שמסתמא יש הרבה מוהלים הסוברים כחמיו.

נימוק נוסף לדחות את הברית, ולקחת את חמיו למוהל, כי האשה לאחר הלידה היא קצת בסכנה והידיעה הזאת עלולה להזיק לה. (כמו שמסופר: על אחד מחשובי אברכי ירושלים שנולד לו בן, וקרוב של אשתו פיתה אותה לקחת לסנדק אדם אשר אין תוכו כברו, שיצאו כנגדו גדולי ירושלים. הדבר נודע לידידי האברך, ויחד עם אבי הילד טיכסו עצה לסכל את הכיבוד. הם באו לידי החלטה סודית; להקדים את הברית בשעה אחת, וכשיבוא אותו משכיל כבר יהיה לאחר הברית. הם החליטו לקחת למוהל, את הגרי"ח זוננפלד זצ"ל, כיון שהוא היה צדיק יסוד עולם. כשסיפרו לו את הסיפור אמר בתקיפות: "אני מוהל לא אהיה בברית הזו". האברכים עלו לביתו של המהרי"ל דיסקין זצ"ל שישכנע את הגרי"ח למול את הבן. אמר להם המהרי"ל: "טעמו של הגרי"ח כי בוודאי שיער שאחרי שיוודע הדבר ליולדת תבוא לידי צער והתרגזות, וכעס אצל יולדת זה חשש סכנה". (האיש על החומה עמוד 200)

גם בענייננו, זה עלול לסכן את היולדת. אמנם לא מצינו לדחות את הברית ביום השמיני עבור כך, אך אפשר לצרפו כסניף.

אך עדיין יש לומר, שה'אבני נזר' דן בילד צולע, אולם בענייננו, יש להשקיט את הריב שהרי אין כאן אלא מחלוקת שהיא לשם שמים, ויש לפסוק כתורה וכדין, ויש לחזק את היולדת ולומר שח"ו, אין מתכוונים לפגוע באביה, אלא זה כמחלוקת

אחרים שיעשו כך וכך... אינו חייב בשבועת ביטוי, שהרי אין בידו לקיים שבועה זו, ונמצא גורם לשבועת שווא. ולמה אינו לוקה משום שבועת שווא, שהרי אפשר לאותן אחרים שישמעו ממנו ותתקיים שבועתו... ואין אותם אחרים נזקקים לקיים דברי זה הנשבע, אלא אם כן ענו אמן. ואם קיימו דבריו, הרי אלו משובחים שלא הרגילו להוציא שבועת שווא. הרי שאף שאחרים אין חייבים לקיים את שבועתו, אך אם קיימו את השבועה, מצילים אותו משבועת שווא. לפי זה יש לדון שאולי ייסע עם הנהג הראשון, מאחר שמעיקר הדין אין כאן אלא חשש מעשה שבת, ואין כאן איסור מעיקר הדין. לעומת זאת יכול להציל את הסדרן משבועת שווא, וצ"ע. (קצת צ"ע אמאי כתב הרמב"ם שאינו חייב לקיים שבועתו, הרי מצילו משבועת שווא, ואם אין בזה חטא, למה לא נאמר לו עשה כדי שלא יכשל חברך, ויתכן שאף חייב לעשות כן מדין ערבות).

נשמעו דבריו... מצוה לשנאותם... ודוד המלך ע"ה אמר: "הלא משנאיך ה' אשנא וכו'".

הנה בשאלתנו, אין כאן שאלה של איסור הנאה ממעשה שבת, מאחר ולא ברור שהגיעו לתחנה בשבת, ואולי הם גרים סמוך אליה ולא חיללו שבת בבואם. אך בכל זאת יש כאן כבוד גדול לשבת בזה שמכריז בריש גלי שלא רוצה ליהנות מפילו מספק מעשה שבת, ויש בזה כבוד לשבת וקידוש ה', ומצות תוכחה. אך כל זאת אם יאמר את דבריו בכנות ובנחת ומתוך אהבת ה' ואהבת ישראל.

בדבר השבועה שהסדרן נשבע, אין היא מחייבת את ראובן, אלא בכל זאת אם היה יכול ראובן לקיים שבועת הסדרן, הרי הוא משובח, אבל לא כשסירבו נובע מחשש שמא חיללו שבת בבואם לתחנה. דברינו מיוסדים על דברי הרמב"ם [פ"ה דשבועות הלכות א' - ג'] וז"ל: "מי שנשבע על



להזכירכם, השיעור הבא יתקיים בעז"ה ביום ב', כ"ח סיון תשפ"ב, בבית הכנסת המרכזי ברמת אלחנן בשעה 20:00. תפילת ערבית בשעה 19:40.

**יישר כוח גדול למערכת קול הלשון ולראשייה,
על העברת השיעור באיכות מופלאה.**

ניתן להאזין לשיעור בשידור חי מקול הלשון במס' טל' 03-6171004